

Ανδρέας Καρκαβίτσας

ΔΙΕΘΝΕΣ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΣΤΑ ΛΕΧΑΙΝΑ ΗΛΕΙΑΣ 4-6 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 2022

**«Ο Ανδρέας Καρκαβίτσας και η εποχή του. Λογοτεχνία,
Γλώσσα, Πολιτική»**

Τον Οκτώβριο του 2022 συμπληρώνονται 100 χρόνια από το θάνατο του Λεχαινίτη λογοτέχνη Ανδρέα Καρκαβίτσα. Η Δημοτική Βιβλιοθήκη Λεχαινών και ο Όμιλος Φίλων Δημοτικής Βιβλιοθήκης υπό την αιγίδα του Δήμου Ανδραβίδας – Κυλλήνης διοργανώνουν διεθνές συνέδριο στα Λεχαινά, τη γενέτειρα του Καρκαβίτσα, για να τιμήσουν το έργο του που σημάδεψε το τέλος του 19^{ου} αιώνα και τις αρχές του 20^{ου}. Καθώς ο Καρκαβίτσας έχει καταξιωθεί από τη φιλολογική κριτική ως ένας σημαντικός λογοτέχνης της γενιάς του 1880, αν και παρατηρείται υποχώρηση της μελέτης του έργου του στη σχολική εκπαίδευση, και επειδή υπάρχουν αρκετές πτυχές της συγγραφικής του δράσης που δεν έχουν έως τώρα ερευνηθεί συστηματικά, αξίζει να το εξετάσουμε εκ νέου.

Ο λαμπρός χειρισμός της γλώσσας στο συγγραφικό έργο του Καρκαβίτσα, η κοινωνική κριτική που ασκεί στα κείμενά του, αλλά και η αρθρογραφία του καθιστούν το έργο του διαχρονικό και επίκαιρο. Στόχος, λοιπόν, του συνεδρίου είναι να επανεκτιμήσει το έργο του Καρκαβίτσα υπό το φως των νέων επιστημονικών προσεγγίσεων.

Επιστημονική επιτροπή με αλφαβητική σειρά

1. Λάμπρος Βαρελάς, Αναπληρωτής Καθηγητής, Τμήμα Φιλολογίας Α.Π.Θ.
2. Roderick Beaton, Emeritus Koraes Professor of Modern Greek and Byzantine History, Language and Literature Department of Classics King's College London.
3. Λιάνα Γιαννακοπούλου, Senior research Fellow, Faculty of Modern and Medieval Languages and Linguistics, University of Cambridge.
4. Γεωργία Γκότση, Αναπληρώτρια καθηγήτρια Βυζαντινών και Νεοελληνικών Σπουδών, Τμήμα Φιλολογίας, Πανεπιστήμιο Πατρών.
5. Johanna Hanink, Associate Professor of Classics, Brown University.
6. Διονύσης Κράγκαρης, νομικός, λογοτέχνης.
7. Peter Mackridge, Emeritus Professor of Modern Greek, Faculty of Medieval and Modern Languages, University of Oxford.
8. Ουρανία Πολυκανδριώτη, Διευθύντρια ερευνών Τομέας Νεοελληνικών Ερευνών Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών (Ε.Ι.Ε),
9. Δημήτρης Τζιόβας, Professor of Modern Greek Studies, Centre for Byzantine, Ottoman and Modern Greek Studies, University of Birmingham.
10. Ανδρέας Φουσκαρίνης, φιλόλογος, ποιητής.
11. Χρίστος Χατζηιωσήφ, Ομότιμος καθηγητής Ιστορίας Πανεπιστημίου Κρήτης.
12. Δημήτρης Ψυχογιός, ομότιμος καθηγητής στο Πάντειο Πανεπιστήμιο, στο Τμήμα Επικοινωνίας, Μέσων και Πολιτισμού.
13. Ελένη Ψυχογιού, λαογράφος, ερευνήτρια του Κέντρου Λαογραφίας της Ακαδημίας Αθηνών.

Θεματικοί άξονες συνεδρίου

- 1. Ο Καρκαβίτσας και η εποχή του (ιστορικό και πολιτισμικό περίγραμμα):**
Ζητούμενο είναι να δοθεί το ιστορικό περίγραμμα της εποχής κατά την οποία έδρασε ο Καρκαβίτσας. Για παράδειγμα, τι ήταν η Αθήνα αλλά και τα Λεχαινά και η Ηλεία της εποχής του, ποιος ήταν ο ρόλος και η σημασία του Τύπου, πώς αντιμετωπιζόταν η λογοτεχνία ως παραγωγή και ως ανάγνωση μέσα στις ιδιαίτερες πολιτικές, οικονομικές και κοινωνικές συνθήκες του τέλους του 19^{ου} και των αρχών του 20^{ου} αιώνα.
- 2. Ο Καρκαβίτσας ως λογοτέχνης:** Στόχος είναι να αποτιμηθεί το έργο του από τους νεότερους επιστήμονες υπό το πρίσμα νέων προσεγγίσεων της σύγχρονης λογοτεχνικής θεωρίας.
- 3. Ο Καρκαβίτσας και το γλωσσικό ζήτημα:** Η εμπλοκή του Καρκαβίτσα στο γλωσσικό ζήτημα, η επιλογή της δημοτικής γλώσσας για τη συγγραφή των έργων του υπό την επίδραση του έργου του Γιάννη Ψυχάρη *Το Ταξίδι μου* το 1888, η συμμετοχή του σε συλλόγους, όπως «Γλώσσα και Ζωή» (1905) και «Εκπαιδευτικός Όμιλος» (1910), αποτελούν πεδία που δεν έχουν ερευνηθεί επαρκώς και δεν έχει διαπιστωθεί κατά συνέπεια η επίδραση της επιλογής του γλωσσικού οργάνου στην ποιότητα του λογοτεχνικού του έργου.
- 4. Ο Καρκαβίτσας και η πολιτική:** Η σχέση του Καρκαβίτσα με την πολιτική είναι ένα πεδίο εντελώς ανεξερεύνητο. Θέματα που μπορούν να μελετηθούν είναι το ενδιαφέρον του για το 1821, η πίστη του στο ελληνικό έθνος, η επίδραση που άσκησε στο έργο και στην προσωπικότητά του ο πόλεμος του 1897, η στάση του απέναντι στα πολιτικά φαινόμενα της εποχής του όπως διαφαίνεται μέσα από το έργο του, η εμπλοκή του στο Κίνημα στο Γουδί, η στάση του στο Διχασμό στο πλευρό του βασιλιά και οι αντιβενιζελικές του πεποιθήσεις.
- 5. Τα Ταξιδιωτικά του Καρκαβίτσα:** Μεγάλο ενδιαφέρον έχει να αναζητηθεί το πώς τα ταξίδια, οι περιηγήσεις και τα ταξιδιωτικά του ημερολόγια, είτε αφορούν την ξηρά είτε τη θάλασσα, αποτέλεσαν πηγή για τη λογοτεχνική του δημιουργία, αλλά και να διαφανεί το ιδεολογικό και αισθητικό τους υπόστρωμα.
- 6. Ο Καρκαβίτσας ως συγγραφέας σχολικών εγχειριδίων:** Αυτό το εγχείρημα αποτέλεσε τον τελευταίο σταθμό της διηγηματογραφίας του. Είναι ένα πεδίο που παραμένει εντελώς άγνωστο και αποκαλύπτει την ικανότητα του

Καρκαβίτσα να απευθύνεται με το λογοτεχνικό του έργο και σε μικρότερες ηλικίες. Ζητούμενο είναι να δούμε τις θεματικές με τις οποίες ασχολείται (μυθολογία, φύση, πατριδογνωσία, παράδοση), οι οποίες αφενός ανταποκρίνονται στα επίσημα εκπαιδευτικά προγράμματα, αφετέρου φωτίζουν τα ενδιαφέροντά του από μια άλλη σκοπιά. Επίσης, μπορούμε να εντοπίσουμε τις διαφαινόμενες παιδαγωγικές του αντιλήψεις, καθώς και τη σχέση των αντιλήψεων αυτών με άλλα κείμενα και ιδέες της εποχής.

- 7. Τα λαογραφικά στοιχεία στο έργο του Καρκαβίτσα:** Επηρεασμένος από τον Νικόλαο Πολίτη, όπως όλη η λογοτεχνική γενιά του 1880, ο συγγραφέας αναζητά την ταυτότητα του λαού στα έθιμά του, στα τραγούδια και τις ιστορίες του και εμπλουτίζει με αυτά το λογοτεχνικό του έργο.
- 8. Η συνομιλία με τους ομοτέχνους του:** Η σχέση του Καρκαβίτσα, λογοτεχνική και φιλική, με τους ομοτέχνους του, όπως ο Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης, ο Κωστής Παλαμάς, ο Αλέξανδρος Πάλλης, που υπήρξε γενναίος χρηματοδότης των δημοτικιστών, δεν έχει μελετηθεί. Για παράδειγμα, πολύ σημαντική υπήρξε η φιλία του με τον Κώστα Χατζόπουλο, η οποία, επίσης, δεν έχει επαρκώς ερευνηθεί.
- 9. Η γυναίκα στο έργο του Καρκαβίτσα:** Το έργο του μπορεί να αξιολογηθεί και μέσα από τη διάσταση των έμφυλων σχέσεων και των σπουδών του φύλου.
- 10. Η αρχαιότητα στο έργο του Καρκαβίτσα:** Ο Καρκαβίτσας εντασσόμενος στο κίνημα του δημοτικισμού θα ενδιαφερθεί περισσότερο για τη βυζαντινή εποχή και την περίοδο της Τουρκοκρατίας και θα αποκηρύξει την αρχαιότητα, η οποία, όμως, δεν απουσιάζει από το έργο του, όπως φαίνεται χαρακτηριστικά στη νουβέλα του ο *Αρχαιολόγος*.
- 11. Η σχέση του Καρκαβίτσα με τα Λεχαινά και τον Κάμπο της Ηλείας:** Η σχέση του Καρκαβίτσα με τον γενέθλιο τόπο υπήρξε αμφίδρομη και διηλεκτική. Θα άξιζε να μελετηθούν οι επιδράσεις στο έργο του, οι εκδηλώσεις που αφιερώθηκαν στο πρόσωπό του, οι φορείς και τα πρόσωπα που ενεπλάκησαν σε αυτές, καθώς και οι επίγονοι στο Ηλειακό λογοτεχνικό και πολιτιστικό περιβάλλον.
- 12. Η πρόσληψη του Καρκαβίτσα:** Στις 11 Ιανουαρίου 2020 ο Όμιλος Φίλων Δημοτικής Βιβλιοθήκης Λεχαινών οργάνωσε παρουσίαση του graphic novel του *Ζητιάνου* του Ανδρέα Καρκαβίτσα από τον Κανέλλο Cob. Αυτή η ευκαιρία

αναζωογόνησε το ενδιαφέρον για το έργο του Καρκαβίτσα και μας οδήγησε στην επιλογή αυτής της θεματικής, για να αναζητήσουμε την επίδρασή του σε σύγχρονους συγγραφείς, αλλά και δημιουργικές μεταπλάσεις του έργου του και μεταφορές των κειμένων του σε άλλες μορφές τέχνης (comics, θέατρο, τηλεόραση).

Υποβολή προτάσεων: 31. 03. 2022. Τίτλος πρότασης, περίληψη μέχρι 300 λέξεις και σύντομο βιογραφικό στις παρακάτω ηλεκτρονικές διευθύνσεις.

Διάρκεια εισηγήσεων: 20 λεπτά.

Αποδοχή προτάσεων: 30. 04. 2022.

Διευθύνσεις επικοινωνίας: Ευγενία Αδαμοπούλου
eugadamo@otenet.gr και eugadamo@gmail.com

Τηλέφωνο επικοινωνίας: Ευγενία Αδαμοπούλου **(0030)6974041096**